…Н ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

…П(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 209 (6138)
ОКТЯБРИИН
17
ВТОРНИК
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Партийна активай суглаан

…тийна активай суглаанууд пар-…а организацинуудай ажабайдалда …та ехэ үүргэ дүүргэдэг. Активай …ануул дээрэ партиин ба прави-…ствын шиидхэбэринүүд тухай, пар-…а организацинин ажабайдалай ба …шариин шухала асуудалнуудые …эн хэлсэдэг байха юм. Партийна …ай суглаанууд хадаа партийна …тын һанал бодолоо мэдүүлхэ…, большевистскэ шүүмжэлэл ба …гөө шүүмжэлэлгын трибуна мүн. …эб ажал эрхилдэг хүдэлмэри-…эй хоорондын холбоо барисаанай …ахагүйн тулада, бүгэдэндэ шу-… нэгэ ниитэ хэрэгэй түлөө хүдэл-…эгшэ партийна нэгэ бүлын гэ-…бди гэжэ бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй …эг байхынь тула партийна акти-… суглаануудые, бүхы һалбаринуудай …усалгатай хүдэлмэрилэгшэдэй зүб-…үүдые хододоо зарлажа байха шу-… гэжэ нүхэр Сталин зааһан байна …иин XVIII съезд болбол активууд …ай тусхай пунктые ВКП(б)-гэй Ус-… нэмэһэн байна. Тэрээн доторнь …э хэлэгдэдэг: **партиин ба прави-…ствын шухала шиидхэбэринүүдые …эн хэлсэхын тулада бүхы респуб-…нска, хизаарнуудай ба областной …нүүдтэ, тэрэшэлэн промышленна …ойхон бүхы центрнүүдтэ городской …йна организацинуудай активууд …гдана.** Активууд хадаа парадай …с шиидхэбэринүүдые формальнаар …он һайшаахын тулада бэшэ, харин …ниие үнэхөөр һайнаар зүбшэн хэл-…н тулада зарлагдаха ёһотой гэжэ … дотор онсо тэмдэглэгдэнэ. Ехэ …рнүүдтэ городскойһоо гадна, мүн …но активай суглаанууд зарлагдаха …ой.

…ртиин ба правительствын шиидхэ-…үүдые, партийна организациин …йдалай шухала асуудалнуудые …тэйгөөр, һайнаар зүбшэн хэлсэл-…а партиин гэшүүн бүриин шуха-… мүн, яахадааб гэхэдэ, комму-…ическэ байгуулалтын ямаршье …ал партиин эдэбхитэдые һонир-…гүй байха арганьгүй. Партийна …ай суглаануудые хододоо зарлаха … партийно-эмхидхэлэй ба поли-…скэ бүхы хүдэлмэриин саашанхи …тэ туйлаха, большевистскэ шүүм-… ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ дэлгэ-…э шухала условинуудай нэгэн мүн. …охон партийна организацинууд …йна активай суглаануудые ходо-… зарлан, партийна ажабайдалай шу-… асуудалнуудые үргэнөөр зүбшэн …жэ, партиин доторой хүдэлмэриин …эе дээшэлүүлдэг байна. Жэшээл-…, һаяхан болоһон городской партий-… активай суглаан Ленинградска пар-… организациин ажал-ябуулгада ехэ …нартай байна. Тус суглаан язы-… тухай нүхэр Сталинай зохёол-…ай холбоотой научна хүдэлмэриие …руулха хэрэгтэ партийна органи-… зорилго зүбшэн хэлсээ.

…нинград — оронойнай научна ба …турна тон ехэ центр мүн. Олон-… научна институтууд ба эмхи …ануудай, университет болон бусад …ууинуудай хүдэлмэри, советскэ түү… наука хүгжөөхэ тухай нүхэр Ста-…ай заабаринуудай үндэһэ һуури дээ-…энэй ажал-ябуулгые үндэһөөрнь …руулха зорилгонууд Ленинградай …невигүүдэй дунда һонирхол үүс-…, үүсхэнгүй байха арганьгүй. …на хүдэлмэридэхи, научно-шэнжэ-…н эмхи зургаануудай, партийна …нзацинуудай ажал-ябуулгадахи ду-… дунданууды гүнзэгыгөөр эли-…дэнь тус суглаан партиин Ле-…адска горкомдо туһалаа. Суглаан … хэгдэһэн шүүмжэлэл юу харуу-… гэхэдэ, партиин городской ба рай-… комитедүүд хадаа научно-шэнжэ-…н институдуудтахи ба эмхи зур-…уудтахи партийна организацинуу-… ажал-ябуулгые дутамагаар хүтэл-…эг, эрхилэгдэжэ байгаа научна …ануудай байдал ба шэнжэ тухай …ар мэдэдэггүй, научна тобшолол-…ай бүхы талаараа зүбшэн хэлсэг-…, научна олониитын зүгһөө прин-…льна шүүмжэлэлдэ орохо тухай… һаналаа багаар табидаг байгаа.

…ртийна активай суглаануудай уд-…арынь тон эли. Тиимэ байбашье …, зарим партийна организацинууд …энэй хүтэлбэрилэгшэд партийна …ай суглаануудые хододоо зар-… тухай Уставай эрилтые …эгүй гэжэ тэмдэглэхэ ушар-… болодоно. Жэшээлхэдэ, пар-… Ворошиловградска горком энэ … партийна активай гансахан суг-…эн байха юм. Тэрэшэлэн пар-… Кадиевска ба Краснолучска гор-… партийна активай суглаануу-… яа зарладаг байна.

…ртиин Горьковско областьдохи за-… горкомууд ба райкомууд партиин доторой ажабайдалай асуудалнуудта һүүлэй үедэ анхарал ехээр табидаг болоо. Эдэ асуудалнууд партийна активуудай суглаанууд дээрэ хододоо зүбшэн хэлсэгдэнэ. Партиин Кулебакска горком ажалшадай бэшэгүүд ба гомодолнуудые партийна, советскэ организацинуудай хаһа саг соонь харалга тухай асуудалые партийна активай суглаануудай нэгэн дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байха юм. Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэлдэ партийна организацинуудай бэлэдхэхэ зорилгонуудта зорюулагдаһан суглаан һаяшаг тэндэ ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Гэхэ зуура, Горьковско областьдохи партийна зарим организацинууд партийна активай суглаае үсөө зарладаг байһаар. Горьковско областиин Воротынска районой хүтэлбэрилэгшэд эдэбхитэдтэеэ зүбшэлхэ дурагүй байгаа. Тэндэ активай суглаан хаа яа болоходоошье, имагтал ажахын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг байха юм. Партиин райком активайнгаа суглаануудта муугаар бэлэдхэдэг ба ёһо тэдысэ үнгэргэдэг байна.

Активуудай суглаанууд — большевистскэ шүүмжэлэлэй ба өөрыгөө шүүмжэлэлгын трибуна мүн. Тус суглаанууд дээрэ коммунистнууд һаналаа сэхэ хэлэжэ, хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды зоримгойгоор элирүүлэн, тэдэниие заһаруулха ябадалда туһалха ёһотой. Гэбэшье, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ партийна активай зарим суглаанууд дээрэ тон дутамагаар хэгдэдэг байна.

Челябинска горпромсоведэй партийна организациин секретарь нүхэр Лобанов «Правдада» эльгээһэн бэшэг соогоо иигэжэ мэдээсэбэ:

— 1950 оной августын 17-до Челябинск городой Советскэ районой партийна активай суглаан болоо һэн. Суглаанай зүблэхэ зүйлдэнь — партиин Челябинска обкомой пленумэй шиидхэбэриие ба Советскэ райондо февралиин 22-то болоһон партийна активай шиидхэбэриие дүүргэлгэ тухай асуудал табигдаһан юм. Партийна эхин организацинуудай секретарьнууд, ажахын предприятинуудай ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд активта ошоходоо, энэмнай партиин райкомой, партийна эхин организацинуудай ба ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды элирүүлхэ гэжэ бодсоһон байгаа. Теэд, коммунистнуудай һанаашань бэшэ байшоо. ВКП(б)-гэй Советскэ райкомой секретарь нүхэр Павловай элидхэлынь шүүмжэлэлээр бага байба. Райкомой секретарь өөрынгөө элидхэл соо ехэнхидээ городой промышленна предприятинуудай амжалтанууд тухай гол болгон хэлээд, партийна эхин организацинуудтахи эмхидхэлэй-ниитын ба партийно-политическэ хүдэлмэридэ гүнзэгы шэнжэлэл хээгүй. Элидхэлшэ болбол урдынгаа алдуунуудһаа сүлөөрөөгүй хүнүүдэй — ажахын хэдэн олон хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды элирүүлээгүй. Тиимэ элидхэл үгэ хэлэлгын шэнжые нилээд тодорхойлһониинь элитэ. Олохон ораторнуудай хэлэһэн үгэнүүдынь шүүмжэлэлгүй, харин ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй тоосооной түһөөтэй байгаа,—гэбэ.

Баримтанууд дээрэһээ харахада, партиин зарим обкомууд ба горкомууд партийна активай дунда хүдэлмэри ябуулха шухала тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабаринуудые эбдэнэ, тиин партийна активай суглаа саг соонь зарлахаа болиһон байха юм. Зарим комитедүүд ехэнхидээ ажахын асуудалнуудтайгаар активтаа хандадаг, тиигээд харин партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин шухала зорилгонууд партийна активай суглаануудай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдадаггүй байна.

Партийно-политическэ асуудалнууд тээшэ анхаралаа хандуулха гэһэн зорилго партийна организацинуудай урда табигдаад байһан мүнөө үедэ, партийна активай суглаануудай удхашанар бүри ехэ болоо. Партиин шиидхэбэринүүдые, нютагай партийна организациин ажабайдалай ба хүдэлмэриин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула партийна активай суглаа хододоо зарлаха ба тус суглаанууд дээрэ большевистскэ шүүмжэлэлэй, өөрыгөө шүүмжэлэлгын үргэнөөр хэгдэхэ ябадал хангаха уялгатай.

Коммунистнуудай эдэбхиие үшөө дээшэнь үргэхэ, тэдэнэй үүсхэлые хүгжөөхэ, партийна активай суглаануудай хэмжээе хододоо дээшэлүүлхэ, тээшэ парти доторой бүхы хүдэлмэриие һайжаруулха, коммунизм байгуулха хэрэгтэхи шэнэ амжалтануудай түлөө тэмсэлдэ олониитые элсүүлэн жагсааха шухала арга зэбсэг мүн.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр *Иосиф Виссарионович* СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй 1950 ондо нооһо тушааха гүрэнэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди.

Энэ жэлдэ колхозууд, совхозууд, колхознигууд ба таряашадай ажахынууд 1949 онойхиһоо 10.763 центнер үлүү ехэ нооһо, тэрэ тоодо 6.393 центнер нарин ба нарибтар нооһо гүрэндэ тушааба.

Түсэбһөө гадуур нооһо бэлэдхэлгэ үргэлжэлһөөр.

Каракулиин ба буржагар нооһотой хониной арһануудые бэлэдхэхэ жэлэй түсэб 117 процент дүүргэгдээ гэжэ, мүн лэ нэгэн доро элидхэнэбди. Үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 65 центнер үлүү ехэ каракулиин ба буржагар нооһотой хониной арһан гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаба.

Колхознигууд ба колхозницанууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, бэлэдхэлэй органуудай хүдэлмэрилэгшэд хадаа хонин ажалай продукциие улам ехэдхэхын, тэрэнэй шанарые дээшэлүүлхын ба гүрэнэйнгөө үмэнэ саг соонь уялгануудаа дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ зорюулха гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович. Таниие найдуулнабди.

Украинын КП(б)-гэй ЦК-гэй Секретарь Л. МЕЛЬНИКОВ.
Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. КОРОТЧЕНКО.
Бэлэдхэлэй Министерствын Украинска ССР-тэхи Түлөөлэгшэ В. КАЛАШНИКОВ.
Украинска ССР-эй хүдөө ажахын Министр Н. КАЛЬЧЕНКО.
Украинска ССР-эй совхозуудай Министр А. ВЛАСЕНКО.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр *Иосиф Виссарионович* СТАЛИНДА

Киргизскэ ССР-эй колхозууд ба совхозууд таряа тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Люцернын, лён-кудряшын, макын, эмдэ хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдэй, хуурай фруктнуудай үрһэнүүдые ба үбһэ бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбүүд мүн лэ болзорһоо урид дүүргэгдээ.

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хлопок, сахарна свёкло, тамхи ба малажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ түсэбүүдээ болзорһоонь урид дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ зорюулха гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таниие найдуулнабди.

Советскэ Киргизстанай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд, колхознигууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хадаа ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые заатагүй дүүргэхэ, колхозууд болон совхозуудайнгаа малнуудые дулаан ба садхалан үбэлжэлгөөр хангахабди гэжэ, нүхэр Сталин, Танай үмэнэ уялгануудые абана.

Киргизиин КП(б)-гэй ЦК-гэй Секретарь И. РАЗЗАКОВ.
Киргизскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. СУЕРКУЛОВ.
Бэлэдхэлэй Министерствын Киргизскэ ССР-тэхи Түлөөлэгшэ Х. ТАШМУЛИН.
Киргизскэ ССР-эй хүдөө ажахын Министр Г. БАГРАМОВ.
Киргизскэ ССР-эй совхозуудай Министр Д. ТУРАТБЕКОВ.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Генералиссимус И. В. СТАЛИНДА

МОСКВА.

Германска Демократическа Республикын национальна һайндэртэй дашарамдуулан эльгээһэн үнэн сэдьхэлэй амаршалгануудайтнай түлөө—эб найрамдалда дуратай немецкэ арадай, Германска Демократическа Республикын правительствын ба минии өөрымни нэрэһээ үнэн зүрхэнэй баясхалан Танда хүргэхыемни зүбшөөрыт.

Немецкэ арадай эб найрамдалда дуралдаг хүсэнүүд единэ, бэеэ даанхай, демократическа, эб найрамдалда дуратай Германиин түлөө тэмсэлээ шангадхажа, эб найрамдалай бүхэдэлхэйн лагериин хүсэн түгэс хүтэлбэрилэгшэ—агууехэ Советскэ Союзтай нигта хани барисаатайгаар эб найрамдал хангаха хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулжа байна.

ОТТО ГРОТЕВОЛЬ,
Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр.

1950 оной октябриин 14.

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ г-н Н. ШВЕРНИГТЭ

МОСКВА.

Германска Демократическа Республикын тогтоогдоһоор нэгэ жэлэй ойтой дашарамдуулан эльгээһэн хани ёһоной амаршалгануудайтнай түлөө Танда ба Танаар дамжуулан бүхы советскэ арадта Германска Демократическа Республикын, бүхы Германиин болото демократуудай үмэнэһөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб. Ажахын, культурна ба гүрэнэй байгуулгадахи амжалтануудынай Советскэ Армиин героическа илалтануудай ба Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай арюун ба энэрхы сэдьхэлэй туһаламжын ашаар туйлагдаа гэжэ немецкэ арад мэдэрнэ.

Германска Демократическа Республикын оршожо байгаа жэл хадаа единэ, бэеэ даанхай, демократическа, эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулха зорилгоор немецкэ арадай шадабариие, Генералиссимус Сталинай зааһан түүхэтэ тодорхойлолгонуудтай зохилдуулан, элсүүлхын тулада Германидахи антиимпериалистическэ хүсэнүүдээр ашаглагдаа.

ВИЛЬГЕЛЬМ ПИК,
Германска Демократическа Республикын Президент.

1950 оной октябриин 14.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. ВЫШИНСКИДЭ

МОСКВА.

Германска Демократическа Республикын нэгэ жэлэй ойтой дашарамдуулан эльгээһэн амаршалгануудайтнай түлөө минии үнэн зүрхэнэй баясхалангые тогтоон абахыетнай, господин Министр, Таниие гуйнаб.

Германска Демократическа Республикын гадаадын политикань мүн саашадаашье, гүрэнэй агууехэ ажал-ябуулагша — Сталинай түүхэтэ үгэнүүдтэй хүсэд зохилдуулан, Европодо эб найрамдал хангалгын хэрэг дэмжэхын тула хүсэн түгэс Советскэ Союзтай хани барисаата харилсаануудые бүри ехээр бэхижүүлхэ ябадалда зорюулагдаха.

ГЕОРГ ДЕРТИНГЕР,
Германска Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй Министр.

1950 оной октябриин 14.

ВЦСПС-тэ

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудтай дашарамдуулан профсоюзуудай ябуулха политико-ниитын хүдэлмэри тухай

ВЦСПС-эй Секретариат болбол «Ажалшадай депугадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудтай дашарамдуулан профсоюзуудай политико-ниитын хүдэлмэриие дэлгэрүүлхэ тухай» тогтоол абаба.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ ябадалда эдэбхитэйгээр хабаадаха, партийна организацинуудай хүтэлбэри доро хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай политическэ ба үйлэдбэриин эдэбхиин шэнэ дэбжэлтэ хангаха, 1950 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын, сталинска эпохын агууехэ барилгануудые бэелүүлхын түлөө, 1946 оной февралиин 9-дэ хэлэһэн түүхэтэ үгэ соогоо агууехэ Сталинай үгэһэн гениальна заабаринуудые ажабайдалда бэелүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөе саашадань дэлгэрүүлхэ гэжэ профессиональна союзуудай центральна, республиканска, хизаарнуудай, областной, фабрично-заводской ба нютагай комитедүүдтэ болон соведүүдтэ дурадхагдаба.

Профсоюзна бүхы организацинууд хадаа хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай дунда политико-ниитын хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, һунгагшадай дунда агитационно хүдэлмэри ябуулхын тула профсоюзна хүдэлмэрилэгшэдһөө, эдэбхитэдһээ ба һайн бэлэдхэлтэй хүдэлмэришэд болон албахаагшадһаа агитаторнуудые томилхо уялгатай.

Клубуудта, культурын байшангууд болон ордонуудта, улаан булангуудта, предприятинууд дээрэ ба хүдэлмэришэдэй хамтын байрануудта СССР-эй Конституци ба союзна болон автономно республиканудай конституцинууд тухай, һунгуулиин хуули тухай, СССР-эй гражданинуудай эрхэ, уялганууд тухай, советскэ демократи тухай ба буржуазна демократиһаа манайхиин булюу һайн тухай, коммунизмын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ — Ленин — Сталинай парти тухай, СССР-эй арадай ажахые саашадань дэбжүүлхын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадай зорилгонууд тухай, байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха сталинска түсэб тухай ба Куйбышевска, Сталинградска, Каховскэ гидроэлектростанцинуудые, Главна Туркменскэ, Урда-Украинска, Хойто-Крымскэ каналнуудые ба уһалалгын системэнүүдые байгуулха тухай Советскэ Правительствын түүхэтэ тогтоолнууд тухай, ажалай түрүү арга методүүд, Советскэ Союзай ажалшадай ажабайдалай хэмжээнэй хэлбэришэгүйгөөр дээшэлэлгэ ба капиталистическэ оронуудтахи ажалшадай үгырэн хооһоролго тухай, арадуудай хоорондохи бата бэхи эб найрамдалай түлөө СССР-эй тэмсэл тухай, американо-английска империалистическэ агрессорнүүдтэ эсэргүү, демократиин ба социализмын хүсэнүүдые нигтаруулан жагсааха тухай, хизаар, область, округ, город, район, тосхон ба поселогтохи ажахын болон культурна байгуулалтын туйлалтанууд тухай темэнүүдээр лекцинүүд, элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхэ шухала.

Профсоюзуудай центральна, республиканска, хизаарнуудай, областной, фабрично-заводской ба нютагай комитедүүд хадаа профсоюзуудай культурна эмхи зургаануудай эрхим һайн байрануудта агитпунктнуудые байралуулха;

культурна бүхы эмхи зургаануудта, тэрэшэлэн цехүүд болон хамтын байрануудта харуулан танюулха агитациие үргэнөөр эмхидхэхэ;

уншагшадта зорюулагдаһан профсоюзна библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие шангадхаха, ажалшадай дунда һунгуулиин литературые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал эмхидхэхэ;

Советскэ гүрэнэй туйлалтанууд тухай, Ленин ба Сталин тухай кинофильмнүүдые, мүн «СССР-эй Конституциин проект тухай нүхэр Сталинай элидхэл», «1937 оной декабриин 11-дэ Москва городой һунгуулиин Сталинска округой һунгагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ» гэһэн документальна кинофильмнүүдые харуулха, грамзаписьта бэшэгдэһэн Ленинэй ба Сталинай үгэнүүдые соносохо, тэрэшэлэн советскэ уранһайханай эрхим фильмнүүдые харуулха ябадал эмхидхэхэ;

һунгагшадые культурнаар хангаха ябадалда профсоюзуудай уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдые хабаадуулха;

профсоюзуудай спортивна обществонуудай физкультурнигуудай агитпоходуудые, урилдаануудые, эстафетэнүүдые, тэрэшэлэн олониитын спортивна мүрысөөнүүдые ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ эмхидхэхэ ёһотой.

ВЦСПС-эй Секретариат болбол һунгуулиин урда тээхи суглаанууд дээрэ ба агитаторнуудтай хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хүдэлмэришэдһөө, албахаагшадһаа ороһон бүхы мэдүүлгэнүүдтэ ба гомодолнуудта анхаралтайгаар хандаха, ажалшадые байра байдалай ба культурна талаарнь хангаха хэрэгтэ, коммунальна эмхи зургаануудай, столовонуудай, магазинуудай хүдэлмэридэнь һунгуулиин кампаниин үедэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые зайсуулха талаар шухала хэмжээнүүдые абаха гэжэ профсоюзна организацинуудые уялгаба.

НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДТЭҺУНГАХА ҺУНГАЛТАДА БЭЛЭДХЭЛ

ҺУНГАГШАДТАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ЛЕНИНГРАД, октябриин 12. (ТАСС). Ленинградай ажалшад «РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримтэй» танилсажа байна.

Сталинай нэрэмжэтэ металлургическа заводой гидротурбинна цех дотор үдын забһарлалгын үедэ агитатор мастер Н. С. Янбухтин хоёрдохи механическа участогай хүдэлмэришэдые хөөрэлдөөндэ уриба. Тэрэ хадаа һунгалтануудые зарлаха тухай ба республикын нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые баталха тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудтай тэдэниие танилсуулба. Һунгалтанууд тухай Дүримэй түрүүшын бүлэгүүдые агитатор уншажа үгэбэ.

— Би һунгалтануудта түрүүшынхеэ хабаадахаяа байнаб — гэжэ залуу токарь Е. Л. Лаптев хэлэбэ, — минии наһанай энэ гайхамшагта событие би эрхим хүдэлмэреэр тэмдэглэхэ гэжэ оролдоноб. Мүнөө би нормоёо 140 процент дүүргэжэ байнаб. Һунгалтанууд болохо хүрэтэр нормоёо 200 процентээр дүүргэдэг болохоб.

* * *

СТАЛИНО, октябриин 13. (ТАСС). Донбассай ажалшад хадаа ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа.

Городой агитаторнууд һунгуулиин кампаниин эхилэлгэдэ зорюулагдаһан хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байна.

Сталинска металлургическа заводой булад хайлуулагша, областной Соведэй депутат Григорий Клименко нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые ажалай шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэхыень өөрынгөө бригадын хүдэлмэришэдые уряалба.

Куйбышевай нэрэмжэтэ Макеевскэ труба шудхалгын заводой нүхэр Черкашинай халаанай коллектив угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллана. Волжско гидроузелнуудай захилые бэелүүлэн, энэ халаан түсэбһөө гадуур хэдэн арбаад тонно труба бэлэдхэжэ гаргаа.

КРИВОРОЖСКО БАССЕЙНДЭ

КРИВОЙ РОГ. Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл Криворожско бассейндэ политическэ ба ажалай угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда дэлгэржэ байна.

10 һунгагшадта 1 агитатор

ЦАКИР. **(телефоноор абтаба).** Закаменай аймагай центр—Цакир тосхондо нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябажа байна. Эндэ 90 гаран агитаторнуудһаа бүридэһэн 10 агитколлективүүд хүдэлмэрилнэ. Мүнөө эдэнэр һунгалтанууд тухай Дүримөөр ажалшадай дунда 3 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд байна.

Илангаяа промкомбинадай хүдэлмэришэдэй дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг комсомолец Ванданов һунгагшадтай хэдэг хөөрэлдөөнүүдээ политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэнэ. Мүнөө энэ нүхэр 3 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Тэрэшэлэн агитатор-коммунист Шоёнов һайнаар хүдэлмэрилнэ.

500 гаран агитаторнууд

Городок. **(Телефоноор абтаба).** Городской Соведтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри үдэр бүри эршэтэй болоно. Мүнөө эндэ 500 гаран агитаторнууд городой ажалшадай дунда һунгалтануудта зорюулагдаһан ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэриие ябуулжа байна.

Мүн городой предприяти бүхэндэ агитаторнуудһаа гадна тусхай элидхэлшэд, лекторнууд хүдэлмэрилнэ. Мүнөө нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта зорюулһан 13 элидхэлнүүд радиогоор ба клубуудта уншагдаад байна.

Һунгалтанууд тухай Дүримые тайлбарилна

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай бэлэдхэлэй хүдэлмэри Бабушкин городто үргэнөөр ябуулагдана. Городой партийн организацинуудта агитаторнуудай семинарнууд үнгэргэгдөө. Мүнөө агитаторнууд городской предприятинууд ба эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай дунда нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые тайлбарилжа байна.

Гадна, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые түмэр замай хүдэлмэришэдэй дунда тайлбарилхын тулада Танхой ба бусад станцинуудта, Прибой ба Ивановка гэжэ блокпостнуудта агитбригада гараба. Бригадын гэшүүд советскэ һунгуулиин системэ тухай лекци ба элидхэлнүүдые хэхэ байна. Энэ агитбригадатай хамта городой культурын байшангай уранһайханай самодеятельностиин коллектив гаралсаба.

Д. Обухов.

АГИТПУНКТНУУД НЭЭГДЭЭ

КАЛУГА, октябриин 10. (ТАСС). Машина бүтээлгын заводой, зуруулай «Гигант» гэжэ фабрикын, паровозно депогой ба городой бусад предприятинуудай цехүүд дотор агитаторнууд ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые ойлгуулан танюулна. Агитаторнуудай хөөрэлдөөнүүд хадаа дэлхэй дээрэхи эгээн демократическа һунгуулиин системэдэ, советскэ гүрэнэй ба общественнэ байгуулалтын булюу һайн тухайда зорюулагданхай.

Городто олон агитпунктнууд нээгдээ. Тэдэнэй нэгэниинь багшанарай Байшан дотор түхеэрэгдэбэ, тэндэ Сталинска Конституцида зорюулагдаһан выставкэ эмхидхэгдээ.

ТУНДРАДА

ПЕВЕК. (Чукотско национальна округ). Чаунска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агитколлектив 25 хүнһөө бүридэнэ. Мүнөө тус коллектив хадаа ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанудтай дашарамдуулан эмхидхэлэй ба олониитын-политическэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Агитаторнууд—техник Бачкин, фельдшер Шахельникова болон бусад хадаа ангуушадта ба оро усхэгшэдтэ һунгуулиин хуулиие ойлгуулан танюулхын тула тундра руу мордобо.

Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхоздо нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай бэлэдхэл эхилээ. Агитаторнуудынь һунгагшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Зураг дээрэ: тарянажалай № 2 бригадын гэшүүдтэ агитатор комсомолец Зонды Балганжапов нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые обедэй забһарлалгын үедэ уншажа байна.

М. Минеевэй фото.

Иволгада намарай пар хахалалга таһалдуулагдана

Тогтууритай үндэр баян ургаса абажа байхын тула хабарай тарилгые пар ба намарай пар дээрэ хэхэ гэһэн парти ба правительствын эрилтые иволгынхид яһала һайн мэдэдэг. Гэбэшье, намарай пар хахалалгын энэ шухала хүдэлмэри Иволгын аймагай олонхи колхозуудта таһалдуулагдажа байна. Ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада 12650 гектар намарай пар аймагай колхозуудта хэрэглэгдэхэ байгаа. Теэд, октябриин 10-най байдалаар аймаг дотор оройдоо 5600 гектар намарай пар хахалагдаад байха юм.

Энэ шухала хэмжээ-ябуулгын хэды шэнээн муугаар эрхилэгдэжэ байһыень нэгэ колхозой хүдэлмэри эли тодо харуулна. Гурульбын сомоной «Майн 1» колхоз 400 гектар намарай пар хахалха ёһотой байгаа. Теэд колхозой правлени ба партийна организаци болбол тогтууритай үндэр баян ургаса хуряаха хэрэгтэ намарай парай угаа ехэ удхашанарые тооногүй. Правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ф. Загузин энэ шухала хэрэгтэ ямаршье харюусалгагүйгөөр хандадаг, «тиигээд иигээд үнгэргэгдэнэ бэзэ» гэжэ бododог юм. Тарянай хуряагдаһанай һүүлээр полинууд дээрэһээ һолоомо тэрэ дары хуряагданагүй, полинууд дээрээ хэбтэнэ. Иигэжэ, һолоомо хадаа намарай пар хахалалгада һаад түбэг ушаруулхаһаа гадна, гутажа, малай тэжээл болохоёо болижо байна бшуу. Имагтал һолоомын хуряагдаагүй дээрэһээ механизаторнууд октябриин 11-дэ ба 12-то ажалаа зогсооһон байха юм. Иимэ ябадалнууд энэ колхоздо үдэрһөө үдэртэ үзэгдэнэ.

Тус колхозой поли дээрэ Иволгын МТС-эй тракторна бригада хүдэлмэрилдэг. Тапхар гэжэ участогта тракторист Паханов «ЧТЗ» тракторaар намарай пар хахалжа эхилбэшье, хэды метр ябаад лэ машинаяа зогсоожо, урдаа байһан һолоомо сүлөөлжэ ехэ сагаа гээнэ. Бэшэ трактористнууд — Москвитин, Загузин гэгшэд мүн энэ мэтээр хүдэлмэрилнэд. Энээнһээ боложо нэгэшье тракторист нормоёо дүүргэдэггүй, «ЧТЗ» тракторaар сүүдхэ соогоо арайхан 5—6 га хахалагдадаг байха юм. Гадна, трактористын үгы дээрэһээ энэ бригадын хоёрдохи СХТЗ трактор миил байна. Гурульба гэжэ участогта үдэртөө таряа хуряалгада хэрэглэгдэдэг «НАТИ» трактор һүниндөө намарай пар хахалалгада элсүүлэгдэнэгүй.

Хүдөө ажахын машинануудай бүхы хүсые дүүрэнээр хэрэглэхэ тухай МТС-үүдэй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй урда парти ба правительство шанга эрилтэ таби[…]даг. Теэд, тус колхозой ба Иво[…]гын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд эн[…] заабариие дүүргэнэгүй, маши[…]нын хүсые хүсэд дүүрэн хэ[…]рэглэхые оролдоногүй. Тиигээ[…] үндэр ургаса абаха ябу[…]далда айхабтар шухала хэмжээ[…] ябуулга болохо намарай пар хаха[…]лалгые таһалдуулжа байна. Ушар иимэһээ «Майн 1» колхоз хахал[…] гэһэн намарайнгаа парай хахады[…]шье хахалаадүй. Тэрэ мүртөө мор[…] унаа намарай пар хахалалгада т[…]бинагүй. Энэ колхоз мүн тар[…] хуряалгые мүнөө хүрэтэр унжаг[…]руулһаар.

Молотовой нэрэмжэтэ колхо[…] намарай пар хахалалгаар му[…] иимэ байдалтай. Энэ колхозой по[…]ли дээрэ хүдэлмэрилдэг Иволгы[…] МТС-эй тракторна бригада ЧТ[…] СТЗ—НАТИ ба колёсно гурб[…] тракторнуудтай юм. Тиигэбшье, олон машинануудай хүсэн дүүр[…]нээр хэрэглэгдэнэгүй. Хоёрдо[…] трактористнуудай үгы дээрэһ[…] машинанууд һүниндөө хүдэлнэгү[…] Гадна, колхозой правлени хада[…] механизаторнуудые байраар ха[…]гаагүй. Тиимэһээ тэдэнэр хэдэн ки[…]лометрын газарһаа хүдэлмэриде[…] ябажа, сагаа барана. Ушар иимэһ[…] нэгэшье трактористын нормо[…] дүүргэдэггүйнь гайхалтай бэшэ.

Намарай пар хахалалгын түс[…]бые дүүргэхын түлөө дурсагдагш[…] колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд За[…]зин ба Цыденов гэгшэд эрид хэ[…]жээнүүдые абанагүй. Мүн Иво[…]гын МТС-эй дирекци договор[…] уялгын ёһоор эдэ колхозуудай у[…]да шанга эрилтэ хэнэгүй.

Тэрэшэлэн тэндэхи Калинин[…] нэрэмжэтэ, «Осоавиахим», XVI[…] партсъездын нэрэмжэтэ ба «Кр[…]ный октябрь» колхозуудта тр[…]торнуудай хоёр халаанай хүдэлм[…]ри эмхидхэгдээгүй. Иимэ дээрэһ[…] «Красный октябрь» колхоздо х[…]дэлмэрилдэг нүхэр Королёвой тр[…]торна бригада намарай пар хах[…]лалгын түсэбые миил 18 проц[…] дүүргэһэн байна. Бусад бригад[…]нууд мүн лэ иимээр хүдэлмэрил[…]

Иимэ ябадал саашадаа тэсэш[…]гүй. Газарай хүрэхэ сагынь ойрот[…] Тиимэһээ ерэхэ жэлэй үндэр ург[…]сын найдамтай үндэһэ һуури бол[…]хо намарай пар хахалалгын түс[…]бые ойрын хэдэн үдэрнүүд со[…] колхозуудай заатагүй дүүрг[…] ябадал хангахын түлөө тус ай[…]гай хүтэлбэрилхы органууд эр[…] шууд хэмжээнүүдые абаха ёһото[…]

Б. Гармаев.

Аймагуудай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

Үдэшын партийна һургуули

Партийна ба советскэ эдэбхитэдэй политическэ эрдэм һургаалые дээшэлүүлхэдэ үдэшын партийна һургуулинууд ехэ үүргэтэй. Партийна һургуули болбол «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые», советскэ экономикые, географиие, партийна ба советскэ хүдэлмэриин асуудалнуудые шудалхадань эдэбхитэдтэ горьтой туһаламжа үзүүлдэг.

Городок городой партийна һургуулида эдэбхитэдые жэл бүри олоор хабаадуулан, кадрнуудай политическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлжэ байһан тухай «За металл» газетэ бэшэнэ.

«Һүүлэй 4 жэл соо манай городской партийна организацида 60 гаран коммунистнууд ВКП(б)-гэй горкомой дэргэдэхи үдэшын партийна һургуулиие дүүргэжэ гараба. Гансахан үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ 26 хүнүүд, тэдээн сооһоо 23-нь коммунистнууд үдэшын партийна һургуулиин программые үзэжэ дүүргээ».

Һургуулияа дүүргэһэн коммунистнууд политическэ эрдэм һургаалаа саашадань үргэлжэлүүлнэ

...Городской үдэшын партийна һургуулиие дүүргэгшэд партийно-политическэ хүдэлмэридэ бүри эдэбхитэйгээр хабаададаг, ажалшадай дунда элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые ходо хэдэг болоо. Тэдэнэй олонхинь партийна ба комсомольско сетьнүүдтэ пропагандистска хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулна, гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Ондатра баригша Галифматовай метод

Хойто-Байгалай аймагай ондатрова ажахын ангуушан М. Галифматов агнууриин сезоной эхилхэһээ хойшо өөрынгөө түсэбые горьтойхоноор үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ нүхэр үдэрэй 17 ондатра баридаг байна. Энэ амжалта хадаа нүхэр Галифматовай «...**манай эрхэ байдалда олоор ондатра бариха шэнэ арга хэрэглэһэнһээнь болоо**» гэжэ «Красный Байка[…] газетын хуудаһан дээрэ онд[…]рова ажахын директор нүхэр […] Попков бэшэнэ.

Галифматовай хэрэглэһэн арг[…]нуудыень ондатра баригша бүх[…] өөрынгөө ажалда хэрэглэжэ бол[…]хо байна. Тэрэ хадаа **«...нуурну[…]дай ба горхонуудай эрье[…] уляаһан ба хуһанай һала[…]тай гэшүүһэнүүдые табижа, т[…] хэдээ гэшүүһэнэй һалаануудн[…] уһан дээрэхэнэ байха ёһот[…] набшаһа ногоо тараагаад, т[…]рээн дээрээ капкан табидаг б[…]на».**

«Красный Байкалец» газетэ [...]дүй дүршэлые улам үргэнөөр д[…]гэрүүлхэ зэргэтэй.

Колхознигуудай һуралса[…]

Зэдын аймагай колхознигуу[…] агрозооветеринарна һуралсал[…] хабаадалсажа байна. Тэдэнэр […]даа мичуринска наукые шуда[…] ехэ хүсэлэнтэй.

Агрозоотехникын кружогой т[…]рүүшын заняти Чапаевай нэр[…]жэтэ колхоздо болоһон туха[…] «Стахановец» газетэ бэшэнэ.

«Агроһуралсалай кружогой т[…]рүүшын занятида полеводче[…] бригадануудай бригадирнууд […] рядовой колхознигууд хаба[…]ба. Мүн фермэнүүдые эрхил[…]шэнэр ба малажалай хүдэл[…]рилэгшэд зооветеринарна һ[…]ралсалай жэлэй программа[…] танилсаба. Занятиинь Брянск[…] зооветучастогые даагша нүх[…] Жаркой хүтэлбэрилнэ».

Тус кружогой заняти среда […] хэндэ олон колхознигуудые […]баадуулан хэгдэжэ байна. Кру[…]гой занятиие үндэр хэмжээ[…] таһалгаряагүй ябуулха гэһэн […]жээ-ябуулгануудые тус колхо[…] правлени хараалаа.

Энэ хэрэгтэ колхоз бүхэнэй […]со анхаралтайгаар хандаха[…] шухала байна. Аймагай газетэ […]даа мичуринска наукын […] туйлалтануудые үргэн ниитэ […]хознигуудай дунда нэбтэрүү[…] байһан тухай саашадаашье […]жэ байха ёһотой.

Манай һунгалтанууд—бүгэдэниитын

АГИТАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

Советскэ һунгуулиин системэ хадаа дэлхэй дээрэ эгээн демократическа системэ мүн. Сталинска Конституциин 134-дэхи статьягай ёһоор бүгэдэниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин үндэһэ баримталан, нюуса ёһоор голосовалалгые манай һунгуулиин хуули бодото дээрэнь хангадаг байна.

«Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй» ёһоор, Бурят-Монголой АССР-эй 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд расын ба национальна илгаа, эрэгтэй эмэгтэйн илгаа, шажан шүтэлгэ, эрдэм һургуулиин ценз, түбхинэһэн һуудал, социальна уг гарбал, зөөри шадалай зэргэ ба үнгэрһэн сагай ажал-ябуулгые хамаархангүйгөөр депутадуудые һунгаха ябадалда хабаадалсаха ба ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгагдаха эрхэтэй. Ушар иимэһээ манай һунгалтанууд үнэхөөрөө бүгэдэниитын байна. Гансахан ухаа дутуутай хүнүүд гү, али һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүд һунгалтада хабаадалсадаггүй.

Манай гүрэн дотор бэелүүлэгдэһэн иимэ үнэхөөрөө демократическа һунгуулиин эрхэдэл адли эрхэ хүн түрэлтэнэй түүхэдэ байгаагүй юм. Имагтал манай социалистическэ гүрэндэ һунгуулиин иимэ бодото демократическа эрхэ бии байна.

Советскэ һунгуулиин системэдэ ямаршье хизаарлалтанууд байдаггүй. Советскэ Союзай гражданин бүхэн, национальна ямаршье илгаагүй—ород гү, али бурят, украинец гү, али грузин—бултадаа һунгалтада хабаадалсаха ба һунгагдаха эрхэтэй.

Буржуазна оронуудай байдал тад ондоо. Тэндэ национальна үсөөнхид һунгаха эрхээ ехээр хаһагдаһан гү, али огто эрхэгүй байдаг. Жэшээлхэдэ, Америкын Хөлбоото Штадуудай конституциин ёһоор, гражданин бүхэн һунгаха эрхэтэй гэжэ формальнаар хэлэгдэдэг. Теэд, США-дэ ажаһуудаг 12 миллион негрнүүд һунгаха эрхээ бодото дээрээ хаһагданхай байна. Франциин ба Англиин колонинуудай хүн зон мүн лэ һунгалтада хабаадалсаха эрхэгүй байдаг.

Манай ороной эхэнэрнүүд болбол эрэшүүлтэй адли эрхэтэйгээр һунгалтануудта хабаадаха ба һунгагдадаг байна. Тиихэдэ, зарим капиталистическэ оронуудай (Аргентинын, Мексикын, Грециин ба бусадай) эхэнэрнүүд һунгуулиин наһа гүйсэһэн хүн зоной хахадынь болодог байбашье, һунгуулиин эрхэ эдэлдэггүй юм.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэнүүдтэ байһан сэрэгэй алба хэгшэд бүхы гражданинуудтай аб адляар һунгаха ба һунгагдаха эрхэ эдэлдэгынь мүн лэ манай һунгуулиин бүгэдэниитын байһанай нэгэ гэршэ болоно.

Тиихэдэ, олонхи капиталистическэ оронуудта сэрэгэй алба хэгшэд һунгаха оройдоо эрхэгүй гү, али ёһо тэдысэ эрхын үгтэдэгшье һаань, тэдэнэр бодото дээрээ һунгалтануудта хабаадажа шададаггүй байха юм.

Гадна, мүнөө олон капиталистическэ оронуудай һунгуулиин хуулиин ёһоор хараалагдадаг зөөри шадалай ценз, эрдэм һургуулиин ценз, һунгуулиин налог, түбхинэһэн һуудалай ценз гэхэ мэтэ хэдэн олон хизаарлалтанууд һунгагшадай эрхээ эдэлхэ ябадалда ехэхэн һаад түбэг ушаруулдаг юм. Жэшээлхэдэ, түбхинэһэн һуудалай цензын ёһоор США-дэ 2 жэлэй, Бельгидэ 6 һарын, Англида—3 һарын турша соо нэгэ газарта таһалгаряагүй ажаһуудаггүйшүүл һунгалтада хабаадаха эрхэгүй юм. Тиимэһээ, хэдэн олон мянгаад сезонно хүдэлмэришэд ба хүдэлмэригүйшүүл һунгалтынгаа эрхые энэ цензээр хаһагдадаг байна.

Советскэ гражданин бүхэн өөрынгөө нютагые һэлгээшье һаа, тогтоогдомол формотой «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ» абаад, һунгуулиин болохо үдэр али нэгэн һунгуулиин участогта тэрэ үнэмшэлгэеэ харуулжа, голосованида хабаадаха эрхэтэй юм. Мүн һунгагша болбол ондоошье союзна республика гү, али РСФСР-эй бусад областьнуудта, хизаарнуудта ошоходоо, һунгаха эрхэтэй юм. Һунгалтанууд тухай Дүримэй ёһоор, холын аян замдашье ябаа һаа, больницада гү, али нарайлалгын гэрнүүдтэшье байгаа һаа, манай һунгагшад голосованида хабаадуулагдадаг байна. Мүн советскэ һунгалтануудта бүгэдэниитын хабаадалгань эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулгануудаар хангагдадаг. Һунгагшадай списогүүдые зүбөөр табилга, һунгуулиин участогуудые зүбөөр эмхидхэлгэ, һунгалтануудые хүдэлмэриинбэшэ үдэр үнгэргэлгэ, бүхы һунгагшадые һунгалтада хабаадуулхын түлөө тэдэнэртэ үзүүлэгдэдэг али бүхы туһаламжануудай ба бусад эмхидхэлэй хэмжээ-ябуулгануудай ашаар манай һунгагшадай һунгалтада хабаадаха дүүрэн арга боломжо олгогдоно.

Харин буржуазна оронуудта байдалынь тад ондоо. Капиталистическэ гүрэнүүдэй оломиллион арад зон һунгуулиин хуулиин ёһоор элдэб янзын хизаарлалтануудай хэгдэдэг ушарһаа, бодото дээрээ һунгалтануудта хабаадалсадаггүй байха юм. Жэшээлхэдэ, 1948 ондо Холбоото Штадуудай президентые һунгаха һунгалтада 93 миллион һунгагшад хабаадаха ёһотой байһан аад, тэдэнэрэй аяар 44,4 миллион шахуунь голосовалаагүй байха юм. Тэдэ 93 миллион һунгагшадһаа миил 24 миллионой голосые Трумэнай суглуулһаниинь хэндэшье мэдээжэ.

США-гэй урда талын 11 штадуудай 7 миллион 700 мянган һунгагшад ехэнхидээ һунгуулиин налог түлөөгүй байһанһаа боложо президентые һунгаха 1948 оной һунгалтада хабаадаагүй байшоо. Тиихэдэ 4 миллион 700 мянган хүн үбшэнэй шалтагаанһаа баһа һунгалтада хабаадажа шадаагүй. Юуб гэхэдэ, США-дэ больницада гү, али гэртээ үбшэн байһан хүнүүдтэ һунгуулиин бюллетень үгтэдэггүй байха юм. Мүн 2 миллион 800 мянган һунгагшад англиийскэ хэлэн дээрэ бэшэжэ гү, али уншажа шадахагүй ушарһаа энэ һунгалтада хабаадалсуулагдаагүй һэн. Эдэ тоонууд юу харуулнаб гэхэдэ: США-дэ ба бусад буржуазна оронуудта һунгалтын эрхэнүүд формальнаар соносхогдодог, тиигээд, бодото хэрэг дээрээ тэдэ эрхэнүүдые һунгагшад эдлэхэ аргагүй байна.

Тиихэдэ, манай орон доторхи һунгалтанууд хадаа буржуазна оронуудтахиһаа тад ондоо, үнэхөөрөө сүлөөтэ, үнэхөөрөө демократическа байһан ушарһаа гүрэнэй захиргаанда ажалшадай саг үргэлжэ эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадал хододоо хангана.

Наукын туйлалтануудые хүдөө ажахыда нэбтэрүүлэе!

Уһалууриин шэнэ системэдэхи уһалалгын һубагуудай схемэ

И. КАНАРДОВ, хүдөө ажахын науканuудай кандидат.
Е. ФИВЕГ, инженер.

...0 оной августын 18-да толи-...н, СССР-эй Министрнүүдэй ...й тогтоол хадаа уһалагда-...твартаряалантай районуудай ...колхозуудтахи ба совхозууд-...уһалууриин саг үргэлжын ка-...удай орондо саг зуурын ка-...удые хэрэглэлсэн уһалууриин ...системэдэ орохо ябадал 3—4 ...турша соо бэелүүлхэ зорил-...ба.

...системын ёһоор, ажахын ...дадаг территориин севообо-...полинууд ба уһалалгын учас-... болгогдон хубаагдаха зэр-...

...най газарта таряа таридаг ...даxи уһалалгын участогай ...нь 40—60 ба дээшэ гектар, ... таридаг районуудта—20—... дээшэ гектар байха ёһотой. ... таридаг районуудта, имаг-...сэй условинуудта, уһалалгын ...гай талмай хаһагдажа боло-...на.

...ооборoдой полинуудай хэм-... уһалагдадаг участогуудай ...нтэй адли байжа болохо, ...шье заримдаа мүн он-... байжа болохо ...Үргэлжэ нэлэнхы талмайнууд-... севообородой нэгэ полидо ...гын хоёр ба дээшэшье учас-... багтаха зэргэтэй. Уһалаг-... бага талмайнууд дээрэхи ...гын участок соо севооборо-... хоёр поли багтажа болохо гэ-..., тэрээние иимээр хээгүй ...дэрэ.

...истральна каналһаа уһалал-... участогууд хүрэтэр уһа хубаа-... саг үргэлжын каналнуу-... уһан урдаха байна. Хубаа-... каналнуудые зубшуулан ...эмэстэ, тутова ба бусад мо-... таригдаха, мүн харгынууд ...даха юм.

...алгын участогта уһалууриин ...үргэлжын һубагууд байхагүй. ...рилгын каналһаа уһалалгын ... хүрэтэр саг зуурын һуба-... ба уһа тараалгын бороздануу-... уһан урадхуулагдаха. Тэдэ ...ууд ба бороздануйд куль-... таригдаһанай һүүлээр гү, ...рассадын һуулгагдахын урда ...бартаа хэгдэхэ зэргэтэй.

...алгын участок доторхи ...уриин саг зуурын һубагуудые ... хоёр ондоо гол схемэнүүд ...ураг хара). Нэгэдэхи схемын ..., уһаниинь анха түрүүн ху-...гын каналһаа саг зуурын ...уудаар, удаань—уһа тараал-... бороздануудаар, һүүлээрнь—...гын бороздануудаар урда-...дадаг юм. Саг зуурын һуба-... хадаа уһалалгын борозда-... адли шэглүүлэн (тарилгые ...лэн) малтагдаха ёһотой. ...ууд мүн лэ нэгэ тээшээ шэг-...дэһэн байгаа һаань һайн. ...сын ургаха үе соо эдэ һуба-... эбдэгдэхэгүй, харин ургаса ...ын урда тээ жэгдэлэгдэхэ .... Харин уһа тараалгын бороз-... культиваци хэхэ бүри эб-...эг ба пропашной культура-... тариһан газарта уһалха ...нгөө урда тээ дахин һэргээг-... юм. Ороохото культуранүү-... тариһан газарта уһа тараал-... бороздануйд ургасын ургаха ...соо, хуряагдаха болоторнь байлгагдаха, ногоо тариһан газарта—ногооной сабшагдахын урда тээ эбдэгдэхэ ба уһалалгын урда тээ дахинаа һэргээгдэхэ ёһотой.

Хоёрдохи схемын ёһоор, уһа тараалгын бороздануйд хэгдэхэгүй, уһаниинь саг зуурын һубагуудһаа уһалалгын бороздануудта орохо. Саг зуурын һубагуудые богонёор ба жэгдэ бэшээр, годигороор татажа болохо.

Уһалагдадаг участогуудые уһалха зуураа, уһалалгые 2 суудхэһээ удаан бэшэ болзор соо дүүргэхээр бодомжолон, эхилхэ шухала. Имагтал ехэ участогууд дээрэ уһалалгын болзор 3—5 үдэрөөр һунаагдажа болохо байна. Зүгөөр, уһалалгые бүхы участок дээрээ нэгэ жэгдэ ябуулха ёһотой.

Саг зуурын һубагай (нэгэдэхи схемэ) дэргэдэхи талмайе хараалагдаһан болзор соо уһалхын тулада тус һубагаар секунда соо 40—50 литрһээ бага бэшэ уһа урадхуулха хэрэгтэй.

Хоёрдохи схемын ёһоор, уһалалгын участок дээрэхи саг зуурын бүхы һубагуудаар уһаниинь нэгэн доро урадхуулагдаха, тиихэдээ уһанай хэмжээ нэгэ хэды бага байха болоно.

Нэгэдэхи ба хоёрдохи схемын ёһоор хадаа саг зуурын һубагууд 100 метр бүхэндэ 0,1—0,6 метр хэмжээтэй уруудуултайгаар малтагдаха ёһотой. Хэрэв уруудуулай 0,1 метрһээ багаар хэгдээ хадань, саг зуурын канал соогуур уһан тон удаан урдаха байна. Тиимэһээ, хэрэгтэй хэмжээнэй уһа урадхуулхын тулада каналаа үргэдхэхэ болоно. Гэбэшье, каналые шадаал һаа үргэдхэхэгүй хэрэгтэй. Хэрбээ уруудуулайнь 0,6 метрһээ ехэ байгаа хада, уһаниинь хэм гадна түргэнөөр урдаад, саг зуурын каналай оёор ба ханануудые эбдэжэ болохо. Тиимэһээ саг зуурын һубагуудта 0,3—0,5 метр уруудуул эгээн таарамжатай байха.

Уһалалгын участок дээрэхи уһалууриин саг үргэлжын каналнуудай байгууламжые ба уһалууриин схемые шэлэн ололго газарай нюруунһаа дулдыдаха зэргэтэй. Уруудуул ехэтэй (0,6 метрһээ дээшэ) газарта саг зуурын һубагууд уруудуулые хүндэлэн хэгдэхэ байна. Энэ ушарта, саг зуурын һубагуудые хүндэлэн татагдаһан каналаар асарагдаһан уһаар уруудуул ехэтэй участогые гү, али саг зуурын һубагуудые зубшуулан татагдаһан каналаар уруудуул багатай участогые уһалхада болоно. Нэгэдэхи ушарта, уһалалгань хоёрдохи схемын ёһоор хэгдэхэ: саг зуурын каналһаа бороздануудта уһан сэхэ оруулагдаха гү, али саг зуурын һубагуудтай зэргэлэн байһан хубаарилгын бороздаһаа оруулагдаха ёһотой. Хоёрдохи ушарта, саг зуурын һубагһаа уһаниинь эгээн түрүүн уһа тараалгын бороздада, саашаа уһалалгын бороздануудта (нэгэдэхи схемэ) ородог юм. Газарай тон ехэ уруудуултай байгаа һаань, уһалалгын бороздануудые эгээн ехэ уруудуултай газараар татажа, уһыень бишыханаар (0,2—0,3 литр уһа секунда соо) урадхуулха хэрэгтэй.

Уһалууриин саг зуурын һубагуудые хэрэглэлгэ хадаа уһалалгын нэгэ участогые нэгэ жэлдэ, газарай уруудуулые хүндэлэн уһалха ба удаань—таригдаһан культураһаа дулдыдажа, уруудуул руунь уһалха арга боломжо олгоно. Уһалууриин саг үргэлжын һубагуудтай байхада, иимэ гуримаар уһалалга хэгдэжэ шадагдахагүй.

Багахан уруудуултай (0,5 метр хүрэтэр) жэгдэ тала газарта саг зуурын һубагуудые эгээн уруудуул газараарнь татаха ёһотой. Тиин, уһа тараалгын бороздануудһаа уһалалгын бороздануудта уһаяа оруулан урадхуулдаг (нэгэдэхи схемэ) юм.

Уһалууриин шэнэ системын ёһоор, уһалалгын һубагуудые зүб ашаглахын тула ехэ болгогдоһон участогуудые уһалалга түсэблэн зохёохо шухала. Уһалалгын участогай жэгдэ газартай байха бүринь, уһалууриин саг зуурын һубагууд амжалтатайгаар ашаглагдаха, уһалагшадай ажал бүтээсэ ехэтэй байха, газар жэгдэ һайнаар уһалагдаха ба уһаниинь үлүү ехээр гаргашалагдахагүй, тиимэһээ хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса хуряагдаха байна бшуу.

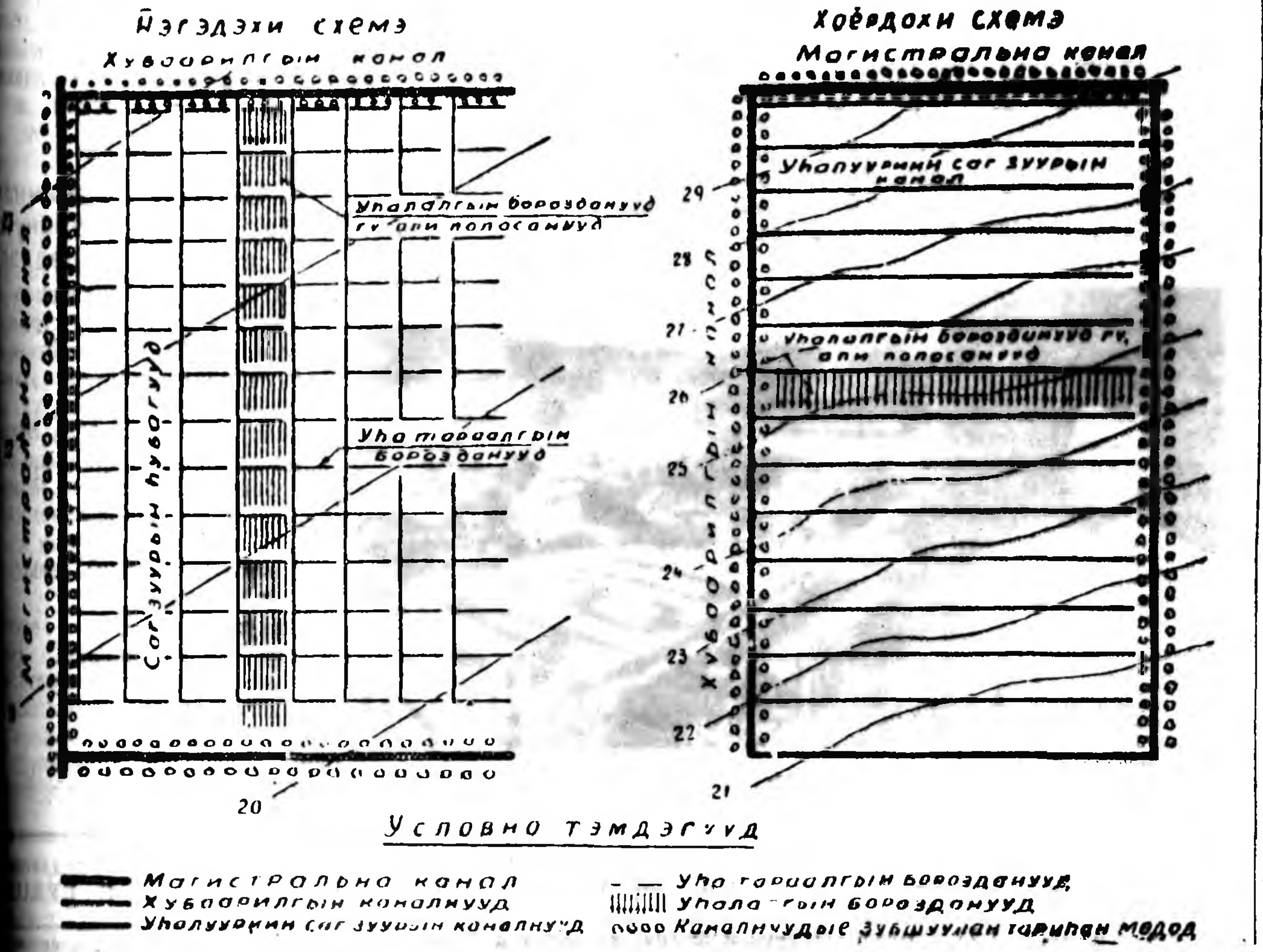
Түсэблэлгын хүдэлмэридэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо ехэ анхарал хандуулагдана. 1950—1951 онуудай турша соо машинно-тракторна станцинууд, ой модо хамгаалгын ба машинно-мелиоративна станцинууд уһалууриин үргэдхэгдэһэн участогуудые түсэблэн зохёохын тулада экскаваторнуудаар, бульдозернуудаар, грейдернүүдээр ба скрепернуудаар зэбсэгжүүлэгдэжэ байна.

Эгээн түрүүн уһалууриин саг зуурын каналнуудые бариха газарта 5—6 метр үргэнтэй полосанууд жэгдэлэгдэхэ зэргэтэй. Тэдэ полосануудые түсэблэхэдөө, уһанай урдахада һаад хэхэ үгсүүр газарай байхагүйгөөр зохёохо шухала. Хонхор ба набтар газарнуудтань скрепёрнуудаар гү, али грейдернүүдээр шорой суглуулжа, тэрээн дээрээ каналнуудые бариха ёһотой юм. Тэрэшэлэн уһалууриин саг зуурын һубагые зубшуулан 10 сантиметр үндэртэйгөөр шорой обоолхо хэрэгтэй. Тиигэбэл, уһалалгын участогые элдүүрилхэдэ һаад хэхэгүй, уһа тараалгын ба уһалалгын бороздануудаар уһа урадхуулгые һайнаар хангаха байна.

Уһалууриин саг зуурын һубагуудые түрүүшын жэлдэ татахадаа, геодезическэ прибор хэрэглэхэ шухала. Хойто жэлнүүдтэнь урда жэлнүүдэйнгээ мүрөөр тэдэ бороздануудые һэргээн шэнэдхэхэдэ болохо.

Уһалууриин саг үргэлжын системэһээ шэнэ системэдэ ороходоо, территориин байгууламжа ба ажахын зорилгонуудтай зохидуулан, уһалагдаха талмайе нарийнаар шэнжэлхэ, уһалалгын һубагуудые гуримтайгаар түсэблэхэ хэрэгтэй.

УҺАЛУУРИИН САГ ЗУУРЫН ҺУБАГУУДАЙ БАЙГУУЛАМЖЫН СХЕМЭ

Бичурын сахарна заводой слесарьнүүдэй бригадын бригадир Александр Бибиков Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ хабаадалсаад, үдэр бүриингөө нормые 180—200 процент дүүргэнэ. Зураг дээрэ: нүхэр Бибиков уһа илгадаг автомат тохёожо байна.

З. Веснинагай фото.

Октябриин урда тээхи мүрысөөн

Коммунистнууд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай цехүүдтэ Октябриин урда тээхи мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Комбинадай хүдэлмэришэд энэ мүрысөөндэ оролсоходоо, жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаһан юм. Коммунист нүхэр Юращиковай хүтэлбэрилдэг колбасна цехын коллектив 5 жэлэйнгээ түсэбые 4 жэл 8 һара соо дүүргэжэ, комбинадайнгаа дирекциин, парткомой ба завкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Тус коллектив хадаа Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ оролсоходоо, жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 7-до дүүргэхэ уялга абаһан байгаа. Мүнөө тус цех 10 һарынгаа түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргээд, ноябрь һарын түсэбөөр 10 үлүүтэй вагон колбасна зүйлнүүдые бүтээжэ гаргаад байна. Энэ цехын коммунистнууд Рогалев ба Агафонов гэгшэд цехын машинна отделенидэ социалистическэ мүрысөө үүсхээд, үдэр бүри нормоёо 150—200 процент дүүргэнэ. Тэдэнэр хадаа хоюулан табанжэлэйнгээ даалгабариие 4 жэл соо дүүргэнхэй. Өөһэдынгөө ажалай эрхим жэшээгээр тэдэнэр бусад хүдэлмэришэдөө дахуулжа ябана.

Комбинадай бусад цехүүдэй коммунистнууд ажал дээрэ мүн лэ түрүү үүргэ дүүргэнэ.

А. Шестаков.

Худалдаа наймаа үргэдхэнэ

Иволгын аймпотребсоюзай Саянтын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд Стокгольмско Уряа доро гараа табихадаа, эд бараанай эрьесын һара бүриин түсэбые 120 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэ уялга абаһан юм. Тиин, тэдэнэр «түсэбөө дүүргээгүй нэгэшье магазин байха ёһогүй» гэһэн лозунг табяад, ажалшадай дунда культурна худалдаа наймаа үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө большевистскээр тэмсэжэ ороо һэн.

Саянтын сельпогойхид тэрэ тэмсэлээ улам шангадхан, Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Түрүү продавецууд нүхэд С. Трифонов, Р. Хантеев ба бусад үглөөнэй эртэһээ үдэшын харанхы болотор хүдэлмэрилжэ, колхозуудай полинууд дээгүүр хүдэлмэрилэгшэдые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хангана.

Правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Алашкевич өөрөө эд товарнуудые машинаараа магазинуудта абаашан, худалдан абагшадай эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангаха хэрэгтэ ехэхэн оролдолго гаргана. Мүн энээнэй ашаар эд бараанай склад соо үни удаан хэбтэхэ ябадал усадхагдадаг байна.

Продавец бүхэн неделидэ хоёр дахин нүүдэл худалдаа наймаатайгаар колхозуудайнгаа полинуудта гаража, сай, дабһа, тамхи болон бусад эд бараа элбэгээр наймаална.

Саянтын сельпогой коллектив иигэжэ стахановскаар ажаллан, эд бараанай эрьесээр сентябрь һарынгаа түсэбые 154 процент дүүргэбэ. Тус коллектив жэлэйнгээ даалгабариие ноябриин 1 болотор дүүргэхэ зорилго урдаа табяад хүдэлмэрилжэ байна.

С. Сагдаров.

ОЛОНОЙ НЭГЭН

Үргэн сэгээн Сэлэнгэ мүрэн... Эрьедэнь, Улан-Удын механизированнэ шэлэй завод...

Энэ завод Сэлэнгэ голдо шудхадаг гол горходой нэгэн шэнгеэр өөрынгөө ажалай алдар солые бүхы Эхэ оронойнгоо габьяата тэмсэлдэ оруулжа байдаг. Энэ завод газаа тээһээнь хараха янзада дан тиимэ ехэ предприяти гэхээр бэшэ юм. Гэбэшье, эндэ шудхагдаһан шэл бүхы Дальна Восток ба Сибириие хангадаг.

—Заводнай тогтоһоор арбан табан жэл болоо,—гэжэ хүдэлмэришэдынь омогорхолтойгоор хөөрэнэд.

Заводой коллектив соо ажалай бодото баатарнууд болоһон, арбан табан жэл соо танишагүй ондоо болотороо ургаһан хүнүүд олон. Тус коллективэй гэшүүн бүхэн урагшаа—габьяата илалта тээшэ, эрдэм бэлиг тээшэ, агуухэ коммунизм тээшэ улам улам түргэнөөр алхалхые үдэр бүхэндэ оролдон ажалладаг. Тэдэнэй нэгэн—обер-мастер Жуков Федор Васильевич.

—Манай ажал нилээд хүндэ ажал гээшэ. Теэд бэрхэшээлһээ айгаад, сухариха хүн бидэнэй дунда байхагүй,—гэжэ шэлэй заводто тэрэнэй тогтоһоной түрүүшын үдэрһөө шахуу хүдэлмэрилһэн Федор Васильевич Жуков хөөрэнэ.—Харин, бэрхэшээлтэй ушарамсаараа улам шанга хүсэлөөр шармайжа, хүсэ шадалаа шангадхажа шададаг хүнүүд олон...

—Тэдэнэй дунда Федор Васильевич өөрөө оролсодог,—гэжэ хажуудань байһан нэгэ залуухан басаган үгыень таһалан дуугарна.

—Би өөрынгөө уялга шадаал һаа һайнаар дүүргэхын түлөө оролдодогби. Теэд, тиигэжэ оролдонгүй, шадал соогоо хүдэлмэрилэнгүй яаха биб? Бодоод үзэгты, бидэнэр бүхы юумээр хангагданхайбди,—гээд нүхэр Жуков сонходо ошожо:

—Харагты, энэ гоё сагаан байшангые, — гэжэ хэдэн жэлдэ экскурсовод ябаһан шэнгеэр хөөрөөгөө үргэлжэлнэ.—Энэ байшан нёдондо бүтээ юм. Манай клуб гээшэ. Ажалайнгаа һүүлээр хүдэлмэришэднай клубтаа суглараад, зүрхэ хүдэлгэмэ Чайковскиин романснуудые дуулалдажа, амаржа, сэнгэжэ байдаг. Зай, саашань харая. Тэндэ, мододой дундуур аб адлиханууд гэрнүүд урагша хойшоо һубарина. Тэдэ — гүрэнэй туһаламжаар хүдэлмэришэдэймнай өөһэдтөө бариһан гэрнүүд гээшэ, үдэр бүри олошордог юм. Тэдэнэй нэгэн соо би ажаһуунаб...

Энэ үедэ газааһаа 40-өөд наһанай нэгэ эхэнэр орожо ерэнэ. Хүхэ драп пальто, модельнэ туфли, хара хром перчатка—иимэ хубсаһатай дээрэһээнь бидэнэр тэрэ эхэнэрые инженер гү, али техник ёһотой гэжэ тухайлбабди. Теэд манай һанал эндүүтэй байшоо.

—Бадмаева Хандажап Цыдендоржиевна... шэл ябталагша, танилсагты,— гэжэ бидэндэ нүхэр Жуков дурадхаба.

Иимэ ажалша хүнүүд, эрхим хубсаһа үмдэнхэй, «Москваһаа холо», «Булад яажа хатуужааб» гэхэ мэтын ба шэл үйлэдбэрилгэдэ хабаатай номуудые баринхайнууд, заводской библиотекэ руу ороноп.

Мүнөө заводой үйлэдбэридэ уралан нарижуулгын дурадхалнуудые жиирэй хүдэлмэришэд оруулдаг, бэелүүлдэг байна. «Уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын талаар конкурс соносхогдоно» гэһэн соносхол заводой главна воротагай хажууда байба. Түрүү стахановецууд Кисенков, Аксенович, Матвеев, Яптуев, Гармышев ба бусадай һанал бодолнууд заводой шэнэ шэнэ амжалта туйлаха ябадалай хүсэтэ рычагууд болонхой. Тэдэнэй үнэн сэхэ ажалай, арюун һайхан һаналай ашаар заводой үйлэдбэриин показательнууд жэлһээ жэлдэ ургана.

Гэр тээшэ ошохо замдаа Федор Васильевич заводойнгоо шэнэ больницые бидэндэ харуулаа. Больница поликлиникэ нарайлалгын гэр гурбан нэгэ томо байшан соо ажаллажа эхилһээр хэдыхэн хонобо. Рентген-кабинет, хирургическа кабинет хоёр бүри һаядаа эндэ байгуулагдаха юм. Тус байшан электро-түхеэрэлгээр ехэ баян, паровой системээр дулаасуулагдадаг.

Шэб шэнэхэн хашаатай, газаа тээһээ шабардамал гэртэ оробобди. Гурбан комнато. Шкаф, гардероб, комод, түхэреэн, тэбхэр столнууд. Комнатно ургамалнууд. Ехэ ехэ раматай фотокарточканууд. Газетын подшивканууд, номууд. Радиоприёмник, телефон. Эдэ бүгэдэ обер-мастерай ажабайдалай үнэхөөрөө жаргалтай болоһыень баталан харуулна. Иимэл байдалтай болоһондоо советскэ ажалша хүн бүхэн большевистскэ партидаа, советскэ правительстводаа баясхалан хүргэнэ ха юм!

Нүхэр Жуков эрхимээр ажаллахынгаа хажуугаар үдэшын һургуулида һуралсажа, 6-дахи класс дүүргээ. Гансашье өөрөө һуралсадаг бэшэ, сугтаа ажалладаг нүхэдтөө үйлэдбэриин элдэб асуудалнуудые тодорхойлжо үгэдэг. БМАССР-эй 25-жэлэй ойн үдэр Федор Васильевич Жуков «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаа һэн. СССР-эй промышленно-барилгын материалнуудай Министерствын, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотануудые хэдэн дахин абаһан байха юм.

—Шан, шагнал ганса би абадаг бэшэби. Нүхэр Яптуевые абаад үзэе. Урдань юрын лэ бурят байһан аад, мүнөө хүдэлмэришэн ангиин түрүү хүнүүдэй нэгэн болонхой. Халуун заһабариин хэгдэжэ байхыень хараа һэн гүт? Заримдаа тиимэ заһабари болодог юм. Шэл шудхаха зүйлнүүдые хайлуулдаг пеэшэнэй түлигдэжэ байхада заһабарилдагбди. Тиимэ заһабариин болоходо Яптуев заяандаашье гээгдэдэггүй. Яптуев шэл зүһэгшэ, тиибэшье энэ мэргэжэлэйнгээ хажуугаар шулууша болоо юм,—гэжэ Федор Васильевич хөөрэнэ.

Обер-мастер Жуков мэтэ түрүү хүнүүд заводто олон. Тэдэнэй дүй дүршэл баяжана, стахановска ажалһаань алдар солонь бадарна. Механизированнэ жэлэй завод жэлһээ жэлдэ ургана. Энэ заводой гаргаһан шэл Сэлэнгэ голой уһан шэнгеэр үдэр һүнигүй урдажал, урдажал байна.

Д. Гунзынов.

Арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэнэгүй

Закаменай аймагай Михайловска тосхоной сельскэ клуб ажалшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ бүхы арга боломжотой юм. Клубайнь дэргэдэ 30 агитаторнууд, 4 лекторнууд хүдэлмэрилхөөр томилогдонхой.

Тус клубые даагша нүхэр Фролов энэ ехэ хүсэеэ шадабаритайгаар хэрэглэжэ, агитационно-ниитын хүдэлмэриие зүб гуримаар ябуулжа шаданагүй. Клубайнь хүдэлмэрилэгшэд нютагайнгаа арад зонтой нигта холбоо байгуулжа, тэдэниие хүдэлмэридөө хабаадуулжа шадаагүй байна.

Таряа хуряалгын ба гүрэндэ түшаалгын халуун үедэ тус клуб бүхы хүдэлмэреэ колхозуудай полевой станууд дээрэ ябуулха ёһотой аад лэ мүнөө болотор мүртэй юумэ хэнэгүй. Агитаторнуудаар томилогдоһон һургуулиин багшанар хаа яа полевой станuудта ерэжэ, газетын түрүү бэшэгүүдые түргэ түргэнөөр уншажархёод, ябашадаг заншалтай. Дүрбэн лекторнүүдһээнь гансал нүхэр Кудрявцев нэгэ лекци уншаһан байна.

Мүн нүхэр Фролов өөрөө колхозниигуудта нэгэшье лекци уншаагүй, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые хэдэггүй, лекторнүүдтээ, агитаторнуудтаа заабари үгэдэггүй, тэдэнэйнгээ хүдэлмэриие шалгадаггүй. Тиимэһээ хэнэй хэды дахин, ямар темэнүүдээр элидхэл, хөөрэлдөө хэһыень мэдэдэггүй.

Таряанажалай бригаданууд дээгүүр ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһанууд» хаһа саг соогоо гаргагданагүй. Арай гэжэ гаргагдаһан «дайшалхы хуудаһануудынь» колхозниигуудаар уншагданагүй, юуб гэхэдэ, бригадирнууд тэдэниие хармаандаа хэжэрхёод ябажа ябадаг.

Агитациин хүсэтэ зэбсэг болоһон большевистскэ хэблэлые тус клубай эдэбхитэд, нэн түрүүндэ тэрэниие даагша нүхэр Фролов зүбөөр хэрэглэжэ шаданагүй. Энэ тосхоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряа хуряалга дээрэ ажаллагшадай дунда нормоёо үдэрһөө үдэртэ дүүргэдэггүй, ажалдаа хойрогоор хандадаг хүнүүд бии. Теэд, иимэ ябадалтай ямаршье тэмсэл ябуулагданагүй. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые дэлгэрүүлхэ үүргэеэ ханын газетэ дүүргэнэгүй.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз таряа хуряалгаяа тэсэшэгүйгөөр уняжагайруулжа, гүрэндэ таряа тушааха графигаа таһалдуулжа байна. Энэ хадаа тэндэ агитационно-ниитын хүдэлмэриин муугаар ябуулагдадагһаа дулдыдана бшуу.

Клубай хүдэлмэрилэгшэд ба эдэбхитэд дутагдалнуудаа дары усадхажа, клубаа ажалшадай культурын гуламта болгохо уялгатай.

Ц. Цыдыпов.

Специалистын зүбшэл

Хартаабха ба овощь хадагалха тухай

Хартаабха ба овошь хадаа крахмал, сахар мэтын углеводуудтай тула хүнэй организмда тон туhатай эдеэ хоолой продуктнууд болоно. Хартаабха ба овощьдо байдаг витаминууд илангаяа шанаотай зүйлнүүд мүн. Иимэ витаминуудай дутамагhаа хүнэй организм hулардаг, заримдаа үбшэлжэ болодог байна.

Тиимэhээ хартаабха ба овощь хадагалха зуураа, эдеэ хоолдо хэрэглэгдэхэ хүрэтэрөө тэдэнэй амтанайнгаа болон тэжээлэйнгээ шанарые гээхэгүй ябадал хангаха шухала. Гадна, овощной культурануудай (капуста, hонгино, морковь, свёкло) үрhэ суглуулхын тулада таригдаха үрэнүүд хадаа таригдаха үе хүрэтэрөө өөhэдынгөө шанарые, ургаха хүсые гээгээгүй байха ёhотой.

Хадагаламжын үе соо хартаабха ба овощной культуранууд агаар ба уhаяа hэлгүүлжэ, амиды байдаг юм. Агаараа hэлгүүлхэдэнь хартаабха ба овощь соо физиологическа процессүүд боложо, дулаан температура гаргажа эхилдэг байна. Тэдээн соохоо гараhан дулаан агаар хадаа ябталагдаhан хартаабхын гү, али овощиин температурые бүхыдэнь дээшэлүүлжэ, тэдэниие гутаха ба үжэхэ ябадалда хүргэжэ болодог. Хартаабха ба овощь хадагаламжада ороhонойнгоо түрүүшын үедэ (октябрь соо, ноябриин түрүүшын 2 декада соо) халажа эхилдэг байна.

Тиимэhээ хартаабха ба овощиие хадагаламжада оруулhанай hүүлээр овощехранилищи доторхи температурые инструкцяар заагдаhан хэмжээндэ байлгаха хэрэгтэй. Жэшээлбэл, хартаабхые ноль градусhаа плюс 3 градус, корнеплодуудые нольhоо плюс 2 градус, капустые минус 1-hээ плюс 2 градус, hонгиные минус 2-hоо плюс 2 градус хүрэтэр, репчата hонгиные ноль градус температурада хадагаламжын бүхы үе соо байлгаха хэрэгтэй. Севок hонгино 18—25 градус дулаан температурада хадагалагдаха байна. Хранилищи доторхи температурын тэрээнhээ дээшэ болоо хадань, хартаабха ба овощь үжэжэ, гутажа ба элдэб үбшөөр үбдэжэ эхилхэ байна. Хранилищи дотор hайн услови эртээнhээ байгуулаа hаа, хартаабха ба овощь бүхэли үбэлэй турша соо бүрин бүтэнөөр хадагалагдаха байна.

Намар хартаабха ба овощь хранилищида хээд байхада тэрээн доторхи агаарай температура ехэ байдаг юм. Тиимэhээ температурые доошолуулхын тулада hүниндөө хранилищиин үүдэ ба вентиляци нээхэ хэрэгтэй. Зүгөөр, хранилищиин үүдые нээжэ хонохын тула решеткотой хоёрдохи үүдэн хэгдэхэ болоно. Иигэжэ, октябрь hарын турша соо ба ноябриин түрүүшын хахад соо хранилищи доторхи агаарай температурые хартаабха ба овощь хадагалхада таарамжатай нормодо хүрэтэр доошолуулха ёhотой юм.

Хартаабха ба овощь хадагалхын түлөө хранилищиие бэлэн болгоhоной hүүлээр тэрээн дотор термометрнүүдые үлгэжэ, ургасын хадагаламжада орохотой сасуу тэдэниие таhалдалгүй шалгажа эхилхэ хэрэгтэй. Термометрнүүдые заабол үдэрэй 2 удаа шалгажа, агаарай температурын хэмжээе тусхай журнал дээрэ бэшэгдэдэг юм.

Овощь ба хартаабха хадагалхада агаарай температураhаа гадна, мүн агаарай шиир нойтон ехэ удхашанартай. Хранилищи дотор агаарай шииг нойто ехэтэй байгаа hаань, хартаабха ба овощь ургажа эхилхэ ба мүн үбшэлжэ болохо байна. Хартаабха хадагалхада хранилищи доторхи агаарай шииг нойтон 85—90 процент, капуста хадагалхада 90—95, hонгино хадагалхада 65—75 процент байха ёhотой. Хранилищи доторхи агаарай шииг нойтые 100 процентдэ хүргэжэ яашье болохогүй. Тэрэшэлэн, хартаабхын хүлэрхэ ябадал тэрэнэй хадагаламжада hаад түбэг ушаруулжа болохо юм. Иимэ байдал имагтал хранилищи доторхи агаарай муугаар hэлгэгдэдэг байhанhаа, мүн пеэшэнгүүдэйнь муугаар, нэгэ жэгдэ бэшээр түлигдэжэ, хранилищи доторхи агаарай температурын эрид ба түргэнөөр хубилдаг байhанhаа тохёолдодог байна. Тиимэhээ хранилищи дотор түмэр пеэшэн түлихэ ябадал хорижологдоно.

Зарим ушарта үбэлдөө хранилищи дотор хэм гадна хуурай агаартай байдаг. Энэ хадаа хартаабха ба овощиин хадагаламжада муугаар нүлөөлдэг. Тиимэhээ хранилищи доторхи агаарай шииг нойтые дээшэлүүлхын түлөө хранилищиин коридор соо нойтон мэшээгүүдые үлгэхэ хэрэгтэй.

Хартаабхые өөрынь шанарhаа дулдыдан, үбэлэй хадагаламжада 70—120 сантиметр үндэртэй сүсээгүүд соо хэхэ ёhотой. Хэрбээ хартаабха хүсэд эдеэшээгүй, нимгэн хальhатай байгаа hаа, 70 сантиметрhээ үндэр бэшээр ябталагдаха байна. Сүсээгүүдэй палааха ба ханануудые агаарай орожо байхаар хабтагайнуудыень хоорондоо 1 сантиметр забhартайгаар хэхэ шухала.

Овощь, хартаабха хадагаламжада орохынгоо урда тээ хахархай, үбшэн үрhэнүүдhээ hайса илгагдаха байна. Зарим ушарта хартаабха илгагдангүйгөөр хадагаламжада хэгдэдэг. Тиимэhээ тэрэниие удаан болгонгүй (октябрь hарын турша соо, ноябриин 10—15-hаа хожом бэшэ) илгажа, hөөргэнь хэхэ ёhотой юм.

Хранилищи дотор тон сэбэр байха ёhотой. Илгагдаhан муухай хартаабханууд тэрэ дары гаргагдаха зэргэтэй. Хранилищи дотор hайн условинуудай байгуулагдаhан байхадань бүхэли үбэлэй турша соо хартаабха илгагдангүй үбэлжэдэг. Хартаабхые байд гээд лэ ямаршье шалтагаангүйгөөр илгажа болохогүй. Юуб гэхэдэ, хартаабхые саг үргэлжэ хүдэлгэбэл элдэб үбшэнэй дэлгэрэлгэдэ hайн услови бии боложо магадгүй. Имагтал үбшэн хартаабхын олоороо үзэгдэбэлынь тэдэниие илгажа эхилхэ хэрэгтэй. Тиигэбэшье, хартаабхые бултыень хүдэлгэнгүй, харин үбшэлhэн хартаабхануудтай газартань илгабал hайн. Имагтал хартаабхын үбшэндэ ехээр дайрагдаад байхадань тэрэниие бултыень илгаха шухала.

Хадагаламжада байhан хартаабхын дээдэ захаhаа хүлэржэ эхилээ хадань, тэрэниие мүн лэ бултыень илгаhанай хэрэггүй. Хранилищи доторхи агаарай температурын эрид хубилhанhаа хартаабха хүлэрдэг байна. Хартаабхын хүлэрхые болюулхын тулада пеэшэнгүүдые инструкциин ёhоор, hайнаар түлихэ ба хүлэрhэн хартаабхые абажа хатаагаад, хуушан байрадань хэхэ хэрэгтэй. Хадагаламжада байhан хартаабха дээрэ известко, үнэhэ адхажа болохогүй.

Үбэлэй турша соо овощь ба хартаабхые бүрин бүтэнөөр, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хадагалхын тула тэрэнэй хадагаламжые эртэ намарhаа hайнаар ба зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй. Колхозуудта овощь ба хартаабха хадагалха хүдэлмэри хадагаламжын гуримые hайн мэдэхэ хүнүүдтэ даалгагдаха ёhотой. Аймагай хүдөө ажахын таhагуудай ба МТС-үүдэй агрономууд хадаа овощь ба хартаабхаяа зүбөөр хадагалха хэрэгтэнь колхозуудта туhаламжа үзүүлжэ байха уялгатай. Колхоз бүхэндэ овощь ба хартаабхын ямараар хадагалагдажа байhыень агрономууд hара бүри нэгэhээ үсөөн бэшэ шалгажа, акт бэшэхэ ёhотой. Овощь ба хартаабхын хадагаламжада бии байhан дутуунууд дары усадхагдаха зэргэтэй.

И. Котов,
БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын ургаса хамгаалгын агроном.

ҮБГЭДЭЙ ОРОЛДОСОТОЙ АЖАЛ

Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхозой таряанажалай 2-дохи бригадын поли дээрэ таряа хуряалгын халуун хүдэлмэри ябажа байна. Ургаса таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тула тус бригадынхид үсэд шангаар тэмсэнэ. Таряа хуряалгын ба шэрэлгын хүдэлмэридэ колхозой үндэр наhатай үбгэд хүгшэд эдэбхитэйгээр хабаадажа, ажалай эрхим жэшээ харуулна. Жэшээнь, 70 наhатай үбгэн Жана Будаев таряанай шэрэлгэ дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэр бүриингөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Мүн үндэр наhатай үбгэд Ринчин Рампилов, Данзан Очиров, Найдан Булатов гэгшэд үбгэн Будаевтай ба бусад колхознигуудтай мүрысэн, үглөөнэй харанхыhаа үдэшын харанхы болотор таряанай шэрэлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ, ажалайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Нютагай Соведүүдтэ hунгаха hунгалтануud тухай мэдээсэл соносожо, hунгалтануудай ба мүн Агууехэ Октябриин hайндэрэй хүндэлэлдэ улам hайнаар ажаллахаар шиидээд, тус колхозой эдэбхитэй үбгэд хүгшэд социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсаба. Тиин тэдэнэр эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Б. Балданов.

АЮУЛГҮЙН СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ ТУШАА

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 13. (ТАСС). ООН-эй генеральна секретаряар Трюгве Лиин байха болзорынь 1951 оной февралиин 1-дэ гүйсэхөөр байhантай дашарамдуулан, удаадахи табан жэлэй болзорто ООН-эй генеральна секретариие томилхо тухай асуудал Аюулгүйн Соведэй хаагдамал заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. ООН-эй Уставай 97-дохи статьягай ёhоор, генеральна секретариие Аюулгүйн Соведэй дурадхалаар ООН-эй Генеральна Ассамблей томилдог байhаниинь мэдээжэ.

Мүнөөдэрэй заседани дээрэ СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик ООН-эй генеральна секретариин тушаалда Польшын гадаадын хэрэгүүдэй Министр Модзелевскиин кандидатурые дурадхаба. Югославска делегат Беблер удаадахи табан жэлэй болзорто ООН-эй генеральна секретариин тушаалда Трюгве Лиие дахин томилхо гэжэ дурадхаа.

Франциин ба Индиин түлөөлэгшэд хадаа хоёр кандидатура тушаа голосованиие Аюулгүйн Соведэй удаадахи заседани хүрэтэр хойшолуулхые дурадхаа. СССР-эй түлөөлэгшэ Малик энэ дурадхалыень дэмжэбэ. Гэбэшье, октябрь hарада Аюулгүйн Соведтэ түрүүлэгшээр байгаа США-гэй түлөөлэгшэ Остин дары голосовалхые баалаба. Голосованиие удаадахи заседани хүрэтэр хойшолуулха тухай дурадхал шухала хэрэгтэй олонхи голосуудые абажа шадаагүй.

Модзелевскиин кандидатурын түлөө Аюулгүйн Соведэй 1 гэшүүн (СССР) голосовалба, 4 делегат буруушаажа голосовалаа (Куба, Эквадор, Югослави ба гоминдановска түлөөлэгшэ); 6 делегат hаналаа бариба (Англи, США, Франци, Египет, Норвеги ба Инди).

ООН-эй генеральна секретаряар Трюгве Лиие дахин томилхын түлөө Аюулгүйн Соведэй 9 гэшүүд голосовалаа, гоминдановец hаналаа бариба. Советскэ Союз Трюгве Лиин кандидатурые буруушаажа голосовалаа.

Тиимэhээ кандидадуудай нэгэниинь шье шухала хэрэгтэй голосуудые абаагүй. Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Остин Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээбэ, Аюулгүйн Совет хадаа ООН-эй генеральна секретариин тушаалда кандидадые hайшаан дурадхаха тухай асуудалаар нэгэн hанал туйлаагүй гэбэ.

Нэрэеэ хухарhан, гутамшаг ябадалай документнүүд

Корейскэ газар дээрэ американска агрессорнуудэй хэжэ байгаа хорото муухай хэрэгүүд тухай

Нэрэ түрын ба алдар солын hүр hүлдэ, hайшаан абахаар жэшээ, хүнэй дээдэ зэргын шанарай омогорхол болоhон түүхэтэ событинууд арадуудай ажабайдалда бии байдаг. Сүлөөдэ дуратай корейскэ арадай өөрынгөө национальна нэрэ түрэ ба бэеэ даанхай байдалай түлөө шэн зоригто тэмсэлынь түүхэдэхи тиимэ событи болоно. Эгээн хорото муухай ба хайрагамгүй империалистическэ арьяатантай — Америкын Холбоото Штадуудай империалисгнуудтай дайлалдан, корейскэ арад ба тэрэнэй габьяата арми хадаа патриотическа мэдэрэмжын ба баатаршалгын эрхим дээдэ жэшээнүүдые бүхы дэлхэйдэ харуулжа байна.

Гэхэ зуура, нэрэеэ хухарhан, гутамшаг ябадалай тэмдэг болоhон документнүүд, судейскэ трибуналнуудай стол дээрэ байха ёhотой документнүүд бии байдаг.

Героическа ба ехээр зобоhон Кореяын шуhаар будагдаhан газар дээрэhээ hая асарагдаhан дүрбэн фотодокумент харагты. Эдэ түрбилгүй муухай аашануудые харахадаа, дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүдэй зүрхэниинь дорьбохо. «Дэлхэйе эзэмдэн зонхилхо» зорилгоор үбдэгсөө шуhан дотор зууралдаhан фашизмын аюулта муухай аашанууд мүнөө дахинаа дабтагдажа байна.

Эдэ ехээр hүгшан гэншэжэ байгаа хүнүүд, эдэ гэмтээгдэhэн үхибүүд, холошье hаа—ойрохон hанагдадаг ороной — Кореяын гэр байрануудай эдэ hандархайнууд хадаа бүхы хүнүүдэй урда, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй урда, Стокгольмско Уряалда гар табиhан гү, табяагүйшье хүнүүдэй урда—заабол зайсуулагдаха ёhотой аюулта үзэгдэл болон харагдаг лэ.

Зоболонгой, гашуудалай ба үхэлэй эдэ зурагуудые харагты: энэ — Пхеньян, энэ — Корея... Энэ хадаа набша сэсэгэй намилзан hалбаржа байхадань, Дайдонганг мүрэнэй эршэтэ урасхаалай эбхэрэн мэлмэржэ байхадань минии хараhан амгалан город. Эндэ трамвайнуудай жэнгинээн, сарюун гоё хүнүүдэй hубаралдаан, үхибүүдэй хүхюун абяа шэмээн дуулдадаг байгаа. Шэнэ барилгануудай нэжэгэнэжэ байхада, эдэбхитэдэй эршэ хүсэнэй бадаржа байхада, hургуулинуудай түлэг хүхинэжэ байхада, өөрынгөө түрүүшын университет тээшэ студентнэрэй баяртай зугаатайгаар алхалалдадаг байха үедэ, арадай правительствын трибунануудай урдуур зол жаргалта хүнүүдэй олоороо демонстрацилан ябадаг байхада, Пхеньяниие хараа hэм. Энэ гайхамшаг арадай сог зали, баяр зугаа, нигта жагсаал, ерээдүйнгөө хэрэгтэ этигэлыень хаража, hонирхоо hэмди.

Зол хуби, баян бэлиг, баяр жаргал, баатар ажал дэлгэрүүлхэ хэрэг урдань угтажа байгаа hэн. Эдэ бүгэдэнь бэелхэ! Зүгөөр, мүнөө эдэ бүгэдын түлөө дахинаа тэмсэхэ баатай болоо. Океанай саанаhаа хуягта корабльнуудаар тамаржа ба ниидэжэ добтолhон богоолшологшодто, хара золигуудта эсэргүүсэн тэмсэхэ ушартай орьёлхо.

Корейскэ гражданинуудай эдэ хүүрнүүдые харагты. Тэндэ эхэнэрнүүд, үхибүүдшье хэбтэнэ. Эдэ үсэгэлдэр амиды ябаhан аад, мүнөө иимэ болоод байна. Hабарнуудаа шуhаар будаhан шэнэ болоо. Ким Ир Сенэй толгойллог, бүхы арадаар hунгагдаhан, арадай правительствые тойрожо нигтаар жагсаад, бүхы дэлхэйдэ шэн габьяагай, патриотическа баатаршалгын жэшээ боложо, үхэлтэ шанга байлдаа хэжэ байна.

Тиимэhээ, энэ трагеди ба аймшагтай үзэгдэл тухай фотодокументнүүдые дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүд хараг лэ, американецуудай ямар муухай юумэ хэжэ байhые, «американска ёhоной байдалай» бодото удхые мэдэг лэ. Эдэ hандархайнуудые ба хүүрнүүдые, эдэ орилон хашхаржа байhан эхэнүүдые ба үхибүүдые, харагты.

Эдэ орилолдожо байгаа буурал эмгэн ба бишыхан хүбүүе (№ 1 зураг) харагты. Эдэнэр американска бомбодо дайрагдан гэмтэhэн ехэ бүлэhөө үлөөд, бархиржа ба зобожо байнал. Эдэнэр—Пак Ли Ок ба тэрэнэй хүбүүн Ким Пен Гук гэгшэд. Эхэнь хоёр басагадаа, хоёр бага ашанараа алдаа. Энэнэй үй гашуудалынь барагдахаар бэшэ гэхээр, тэд нюдэнэйнь уhан хатажа, зэбүүрхэлэй галаар бадархал байха—хүлеэгты.

Амгалан ажаhууhан зонтой кварталые зэрлиг муухайгаар бомбодоhон (№ 2 зураг) харахадаа, зүрхэнтнай үбдэжэ, зэбүүрхэлтнай алууршан бодоод, амгалан байдалда аюул тохёолдуулжа байна. Бомбовозуудай хара hүүдэрнүүд дахинаа газар дэлхэй дээрэ үзэгдэбэ. Хүнэй бэеые хэршэхэ, гэмтээхэ, жадаар хадхаха ябадал дахинаа гаргаба. Ерээдүйн аюулай тэмдэг—хара түймэр холоhоо, дэлхэйдэ дахинаа харагдаад байна. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй зэргэнүүдые нигтаар жагсааха хэрэгтэй. Бүхы дэлхэйдэ, hэргээн бодхоогдоhон гэрнүүдэй орой дээрэ, үхибүүдэй үлгынүүд дээрэ, манай ажал дээрэ шуhата hабараа далайха hанаатай алууршын хорото муухай hабарые хуха сохихо хэрэгтэй.

Тэмсэл дотор лэ эб найрамдал туйлагдаха!

Эндэ харуулагдаhан hүүлшын (№ 3) зураг соо, американска агаарай бандидай шатажа байhан самолет харахат. Тэрээнтэй зэргэлээд—тэрэ бандидай портрет байна.

Республиканска артиллереэр буудагдан унаhан самоледой дэргэдэ байhан тэрэ бандидай урмагүй, барагар муухай дүрсые бүхы дэлхэй хараг лэ. Энэ хадаа Пхеньянай эхэнэрнүүдые ба үхибүүдые алаад, тэндэ үхэл, зоболон ушаруулаад, эгээн түрүүн баригдаhан, алуурша пилот—Лоджен Сэм гээшэ.

Корея! Энэ героическа орон тээшэ бүхы хүн түрэлтэнэй бодол ба зүрхэн хандуулагданхай байна. Корейскэ арадай мүнөө хэжэ байгаа тэмсэлынь энэнэй зоригые бүри ехээр хатуужуулха гэжэ бидэ мэдэжэ байнабди. Американска ба английска булимтарагшадай гараар гэмтээгдэн зобогшод тухай шаналал мэдүүлхэ зуураа, булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлдээ героизмын, сэрэгэй мэргэжэл шадабариин ба национальна үнэн мэдэрэлэй эрхим жэшээ харуулжа байгаа Кореяын эрэлхэг хүбүүдэй баатаршалгаар омогорхонобди.

Текстнь Аркадий Первенцевэй.
Фотонь А. Васильевай.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай-демократ... республикын Арадай ар... Главна командовани... мэдээсэлнүүд

ПХЕНЬЯН, октябриин ... (ТАСС). Корейскэ арадай-... кратическа республикын А... армиин Главна командовани... нөө үглөөгүүр иигэжэ мэдээ...

Бүхы фронтнууд дээрэ А... армиин частьнууд дайсанда... гүү хатуу шанга байлдаан... хэжэ үргэлжэлhөөр.

Октябриин 12-то, Кэсоной (... дзио) баруун тээхи райондо ... дай армиин позицинуудые сү... гарахые hэдэhэн дайсанай ... нуудынь Арадай армиин час... дай контрсохилтонуудаар г... сохигдобо. Дайсан, багса... 5 километр гэдэргээ намна... ба тэрэнэй амиды хүсэндэ ... техникэдэ ехэ гээлтэ хорол... ушаруулагдаhан байна.

Арадай армиин зенитнэ ... лери дайсанай авиацида ехэ... хоролтонуудые ушаруулна. ... тябриин 30-hаа октябриин 1... рэтэр, Пхеньян, Аньчжу (... Нампхо (Тиннампо) ба В... (Гензан) районуудта дайсан... самолет буудагдан унагаагд...

ПХЕНЬЯН, октябриин ... (ТАСС). Корейскэ арадай-... кратическа республикын А... армиин Главна командовани... нөө үдэшэ иигэжэ мэдээсэб...

Бүхы фронтнууд дээрэ А... армиин частьнууд атакалжа ... дайсанда эсэргүү хатуу ... байлдаануудые хэжэ үрг... hөөр.

Кэйсоной (Кайдзио) хойгу... дай армиин частьнууд хада... дай армиин частьнуудай ха... гын позицинуудые сүмэлэн ... хые hэдэhэн дайсаниие ко... ковалжа, тэрээндэ гээлтэ хор... нуудые ушаруулаа.

Бусад фронтнууд дээрэ А... армиин частьнууд дайсанай ... калжа байгаа хүсэнүүдэй ... гүүдтэ ба техникэдэ гээлтэ ... тонуудые ушаруулжа үрг... hөөр.

ПХЕНЬЯН, октябриин ... (ТАСС). Бүхы фронтнууд ... хатуу шанга байлдаанууд б... байна гэжэ Корейскэ арад... мократическа республикын А... армиин Главна командовани... нөө үглөөгүүр мэдээсэбэ.

Кэсоной (Кайдзио) хойн... зүүн эрьеын райондо авиаци... лон танкнуудай булюу ... дэмжэгдэн, дайсан доб... үргэлжэлүүлнэ. Арадай ... частьнууд хамгаалгын байл... дые дэлгэрүүлжэ, өөhэ... контрсохилтонуудаар да... ехэ гээлтэ хоролтонуудые ... руулба.

Арадай армиин зенитнэ ... лери Покке (Фукукей) ба А... (Ансю) районуудта дайсан... истребителиие буудажа уна...

ПХЕНЬЯН, октябриин ... Корейскэ арадай-демократ... республикын Арадай армии... на командовани октябриин ... үдэшэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ А... армиин частьнууд атакалжа ... гаа дайсанда эсэргүү хатуу ... байлдаануудые хэнэ.

Кэсоной (Кайдзио) ра... Арадай армиин частьнууд то... булюу дайсанда эсэргүү ха... гын байлдаануудые бүри а... условинуудта эмхидхэхын ... урид бэлэдхэгдэhэн обороны... нинүүд худар сухариба.

Энэ райондо Арадай ар... частьнууд дайсанай атака... таhаралтагүй контратакану... харюусажа, тэрээндэ ехэ ... хоролтонуудые ушаруулба.

Зүүн эрьеын райондо, А... армиин частьнууд урид бэл... дэhэн позицинууд дээрэ ха... гын үсэд шанга байлдаан... дэлгэрүүлжэ, дайсанай доб... барина.

Баруун Германида баруун державануу... сэрэгэй бэлэдхэл

ЛОНДОН, октябриин ... (ТАСС). Рейтер агентствын ... респондентын мэдээсэhэнэй ... баруун державануудай эзэл... сэрэгэй шэнэ дивизинүүд ... ерэжэ, Хойто далай ба Чехо... киин хоорондохи райондо го... лэб байралха байна. Фран... сэрэгүүд баварско-чехосло... хилэ тээшэ (эзэмдэлгын аме... ска мүнөөнэй зоно) эльгээг... тухайлагдана.

Американска эзэм... сэрэгүүд Кассельhаа (... гын американска мүнөөнэй ... Ганновер хүрэтэр (английска... байралха болоно. Тэрээнhээ ... гуур английска дивизинүүд ... ралха юм гэжэ корресп... заана.

Харюусалгатай редактор... орлогшо Ц. Б. БУДА...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7 85, отв. секретаря—3 23. Отделов партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6 84. Для междугородных переговоров—16.

Н—02409. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10...